

Ein óbíløgð kvøða til Bókagarð

At Bókagarður og Emil Thomsen hava avrikað eitt avreksverk í føroyska bókaheiminum hesi seinastu 10 árin er heilt givið. Um hetta kunnu vit gjølla lesa í nýttkomnum Bókatiðindi, sum Bókagarður gav út her fyrri. Prentlistarliga sæð eru bókurnar snøggar, og standa avgjort á jøvnum fæti við bókur, ið verða útgivnar í øðrum londum. Harafrat hefur Bókagarður megnað at upphýggja eina virksama bókasølu, sum ikki hefur verið at sæð fyrr í Føroyum.

Bókagarður hefur gjørt eitt stórt og umfatandi arbeiði, og júst tí verður nógv tosað um hetta forlag. Um hetta góða arbeiðið, og um háttin, ið nýttur verður. Hetta seinna verður oftast bert til tesk í krókunum, tað fyrra skriva teir um í bløðunum.

Seinast í 60-unum byrjaði ein handilsmaður, Emil Thomsen, í Havn, eitt forlag á privatum grundarlag. Forlagið, Bókagarður, sum samstundis virkar sum ein sokallaður bókaclubbur við egnum bókahandli, hefur í øllum sínum útgávuvirksemi lagt størsta dentin á endurprent av okkara klassisku bókmentum, og hefur útgivið nógvir týðingar. Av og á eru eisini upprunaligar bókur útgivnar av forlagnum.

»Forlagets økonomiske baggrund stammer fra Emil Thomsens tidligere og nu sideløbende virke, som generalagent for Electrolux på Færøerne, og som nu dominerer det færøske marked for støvsugere, fryserer og andre hårde-hvide varer«. So leiðis lýsir svenski docenturin, Björn Hagström, upprunan av Bókagarði.

Í minni enn 10 ár hefur forlagið útgivið meira enn 100 bókur, størri partur endurprent av okkara elstu bókum frá 1800-talinum og fyrrapartinum av hesi öldini. Hetta eru alt bókur, sum hava verið útseldar, og tí ikki hava verið at fáa í nógv, nógv ár. Av útgávum kunnu nevast J. H. Schröters (1771–1851) týðing av Evangelium Sankta Matteusar, Føringatiðindi, Fluglafari, Búreisingar osf., osf.

Tað heilt stóra sær byrjanin í 1968. Emil

Thomsen hevði avgjort at endurprenta og útgeva øll tey útkomnu numrini av bókmentatiðarritinum Varðanum. Og í dag stendur ein metur av gyltum Varða í hvørjum einasta heimi í Føroyum, tí eigur tú ikki Varðan, ert tú ikki nóg góður við føðilandið! Varðin er avgjort til gleði og gagns fyrri mong, men tó veit eg, at hann nú stendur á hilluni og fær tað at sviða í barminum á mongum: teimum sum við lív og sál hava lagt hold og bløð í hetta tíðarrit. Nú eru tey flestu kanska deyð, men tey hava livað og vit hava gloymt tey.

Bókagarður keypti sær rættin til at endurprenta tíðarritið, imóti einum ávisum gjaldi.

Bókmentafelagið Varðin fekk (ella skal fáa) útborgað eitt symbolskt gjald, og so trilla krónurnar í kassan í Bókagarði.

Nevndin í Varðanum sá, sum vera man, bara tað positiva í at fáa eina nýggja útgávu í lag, og sá ikki hvønn peningaligan vinning hon møguliga misti.

Emil Thomsen varð siðani valdur til kassameistara í bókmentafelagnum Varðanum.

Tiveri er tað láturliga í hesum sambandi ikki sagt enn. Tíðarritið Varðin kemur framvegis út, og nógv bendir á at tey peningaligu víðurskiptini ikki eru batnað. Tíðarritið verður útgivið í 4–500 eintøkum. Limirnir í felagnum fáa tað sendandi í postupphævi við upp til einum hálvum ári í leveringstíð — fyrri sama pris, sum tað kostar í bóka-búðunum, (hvør er so fyrimunurin av at vera felagslimur?).

Tá ið ein heilur árgangur fyriliggur verður rættur in til endurprent og ný útgávu givin til Bókagarð, sum so syrgir fyrri framleiðslu av nýttgávuni, sum so verður send út til 4–5.000 keyparar. Við øðrum orðum kemur ikki forrættning við í spæli fyrr enn endurprentsútgávan fyriliggur, og harvið kann sigast at felagið Varðin hefur ongar framtíðarmøguleikar, uttan kanska at tæna Bókagarði.

Ein og hvør sær, at her er okkurt spinnandi galið. Hetta má sigast at vera meininguleyst. Hetta er at misnýta teir, sum hava skrivað í Varðan, tí tað fyriliggur nevniliga eingin

Í dag:

Martin Næs, bókavørður

»Eg haldi, at tað hevði verið hóskaði, um Bókagarður nú ið 10 ár eru liðin, broytti sín útgávu-politikk og fór at hugsa meira um nútíðina við at leggja vónina í framtíðina. Tað ber ikki til, at forlagið í sínum útgávuvirksemi heldur fram við at tilrættisleggja framtíðina við fortíðini.«

avtala um rithøvundasamsýning til endurprentsútgávuna. Harafturimóti fyriliggur ein avtala um rithøvundasamsýning viðvíkjandi fyrstu útgávuni, sum ljóðar upp á 30 krónur pr. síðu. Mær vitandi verður hetta ikki útborgað, sum tað skal.

Tað ber ikki til at siga annað, enn at krónurnar mugu trilla inn í Bókagarði. Onkur bók svarar kanska ikki sínar skyldur, men hetta má ikki verða tann heilt stóri parturin. Tað ber ikki til at siga, at Emil gera hetta bara fyrri sín alsk til føðilandið. Hetta kann prógvast við einum sera feskum dømi: ein fyriteka, sum koyrir upp á lensipumpurnar, fer ikki og heidrar seg sjálva á 10-ára føðingardegnum við einum slikum heiðursriti. Tað ber ikki til! Hvør ger slíkt uttan tann sum eigur pengar?

Størsti parturin av framleiðslu Bókagarðs er, sum fyrr nevnt, nýggjar útgávur av gomlu høvudsverkem okkara. Her snýr tað seg t.d. um bókur, sum ikki beinleiðis hava nakran rithøvund, t.d. tíðarrit, og harafrat bókur eftir høvundum, sum hava verið deyðir í nógv, nógv ár t.d. Hammershaimb d. (d. 1909), Jacob Jacobsen (d. 1918), Sverre Patursson (d. 1960), H. A. Djurhuus (d. 1951), Martin Joensen (d. 1966) og nú til seinast Louis Zachariassen (d. 1960),

Tummas N. Djurhuus (d. 1971) og Ólavur Michelsen (d. 1978).

Og hyggja vit eftir hvørjir rithøvundar, ið eru á lívi, og sum fáa teirra bókur út á Bókagarði, eru har næstan bara teir gomlu, og lat okkum siga 'væl etableraðu', rithøvundarnir: William Heinesen, Chr. Matras, og Heðin Brú. Tað kundi bent á ónøgd at framvegis virksamir høvundar sum Karsten Hoydal og Steinbjørn B. Jacobsen einans hava útgivið eina og tvær bókur á forlagnum? Og hvar eru Jens Pauli Heinesen, Alexandur Kristiansen, Magnus Dam Jacobsen og øll hini?

— Ein skal kanska verða deyður — tað er eyðsæð ikki nóg mikið, at vera sjúkur (si inngangin til: M. Da. Jacobsen: skitsur, býurin og stórbýurin. 1977) — ella í hvussu er væl etableraður, fyrri at bókurnar kunnu verða útgivnar á Bókagarði. Nýggjar útgávur av gomlum bókum er sjálvandi forvitnisligt — men er hetta í veruleikanum ikki at skapa ein tør?

Eg haldi, at tað hevði verið hóskaði um Bókagarður, nú ið 10 ár eru liðin, broytti sín útgávu-politikk, og fór at hugsa meira um nútíðina við at leggja vónina í framtíðina. Tað ber ikki til, at forlagið í sínum útgávuvirksemi heldur fram við at tilrættisleggja framtíðina við

fortíðini. Hetta eru kanska ov hog krav at krevja av eini privatfyrir-tøku sum Bókagarði. Men tá ið forlagið sum høvuds- endamál í útgávustarvi sínum hevur valt at verja um føroyskt mál og føroyskar bókmentir (si sam- røðu við Emil Thomsen í íslenska »Morgunblað- num« 2. okt. 1977), so má forlagið eisini royna at skilja teir menn, sum tað hevur valt at siggja fram til: Hammershaimb, J. Jacobsen o.a. Hesir vóru í

síni tíð bæði samtiðar- og framtíðarvisir. Tað má haldast at vera sera biligt og einfalt evni, so ofta at leita aftur í fortíðina eftir evnum til nýttgávur og týðingar.

— Og tað var avgjort ikki hugsanin hjá teimum gomlu undangongumonn- unum, at man í 1978 skuldi verða so stutt- skygdur, at man við hestadrillum bara hugdi niður í pengakassan.

Martin Næs

Kunngerð um ognartøku

Sambært 12. gr., 3. part, í lógtingslóg nr. 13 frá 21. mai 1954 verður her gjørt kunnugt, at Tórshavn býráð á fundi tann 12. oktober 1978 hevur samtykt at ognartaka til gerð av fyrsta strekki av ringvegnum við neyðugum ibindingum til veganetið annars:

o.u. 100 m² burturav matr. nr. 1388
o.u. 300m² burturav matr. nr. 1382 a
o.u. 500 m² burturav matr. nr. 1389
o.u. 120 m² burturav matr. nr. 1390
o.u. 100 m² burturav matr. nr. 1391 b
o.u. 700 m² burturav matr. nr. 1391 a
o.u. 100 m² burturav matr. nr. 1383
o.u. 30 m² burturav matr. nr. 1381 a
o.u. 750 m² burturav matr. nr. 1392
o.u. 1.200 m² burturav matr. nr. 1393
o.u. 1.000 m² burturav matr. nr. 1411 a
o.u. 4.200 m² burturav matr. nr. 1410 a
o.u. 1.100 m² burturav matr. nr. 1451 a
o.u. 175 m² burturav matr. nr. 1451 i
o.u. 225 m² burturav matr. nr. 1451 h
o.u. 50 m² burturav matr. nr. 1451 g
o.u. 30 m² burturav matr. nr. 1451 n
o.u. 150 m² burturav matr. nr. 1455 i
o.u. 150 m² burturav matr. nr. 1455 k
o.u. 100 m² burturav matr. nr. 1451 l
o.u. 120 m² burturav matr. nr. 1455 c
o.u. 30 m² burturav matr. nr. 1455 f
o.u. 300 m² burturav matr. nr. 1455 d
o.u. 400 m² burturav matr. nr. 1455 g
o.u. 450 m² burturav matr. nr. 1455 l
o.u. 500 m² burturav matr. nr. 1456 a
o.u. 50 m² burturav matr. nr. 1358 d
o.u. 30 m² burturav matr. nr. 1358 a
o.u. 600 m² burturav matr. nr. 1447
o.u. 10 m² burturav matr. nr. 1446
o.u. 2.800 m² burturav matr. nr. 1435
o.u. 300 m² burturav matr. nr. 1433
o.u. 30 m² burturav matr. nr. 1434
o.u. 50 m² burturav matr. nr. 1339 c
o.u. 1.300 m² burturav matr. nr. 1339 b
o.u. 3.000 m² burturav matr. nr. 1233 a
o.u. 200 m² burturav matr. nr. 1233 g
o.u. 10 m² burturav matr. nr. 1455 a

Samstundis verður gjørt kunnugt, sbr. 12. gr., 3. part, í nevndu lóg, at hann, ið eigur ognartíkna økið, ella hann, ið hefur rættindi til tað, kann lata spurningin, um tað er neyðugt at lata tað, koma fyrri landsstýrið, áðrenn 3 mánaðar aftaná hesa kunngerð um avgerð býráðsins.

Tórshavn, tann 16. desember 1978

TÓRSHAVNAR BÝRÁÐ

Tøkk

Vit takka hjartaliga fyrri sýnda samkenslu við deyða og jarðarferð kæra mans og pápa okkara

LEIFS MOHR

Thyra og Sólrún